

Se de două ori în septemana: Joi și Domineca;
era când va pretinde importanță materiei,
va est de trei sau de patru ori în septemana.

Prețulu de prenumeratiune

pentru Anul:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
„ d'umetate de anu	4 „ „
„ patraru	2 „ „
pentru Romanii și străinatii:	
„ anu întregu	12 fl.
„ d'umetate de anu	6 „

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti a
noștri, și de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse
Nr. 1, un le sunt a se adresă și corespondintiele, ce
privescu Redactiunea, administratiunea și expedi-
tura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: era
cele anonime nu se vor publica.

Pentru anu și alte comunicatiuni de interes pri-
vatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile
se facu cu prețu scadutu. Prețulu timbrulu cate
30 cr. pentru una data se antecipa.

Contra cetitorii ALBINEI.

Acestu nru alu fôiei nôstre este celu din urma ce se mai tramite prenumerantiloru vechi ce nu grabira a-si renou prenumeratiunea, și pre cari cu onôre îi invitâmu se grabesca!

Dloru nooi abonenti, alu caroru numeru este asta data preste astep-tare considerabilu, li ceremu scus'a pentru intardiarea intrevenita în speditiunea nriloru de pan' acuma. N'am fostu în stare a regulâ în pri-pa intrêga speditiunea, dar am pre-ingrigitu ca succesivminte se-i pot-temu multumî pre toti.

Scôseramu acêsta septemana trei nri, for'a considerâ serbatorile, și acê-st'a parte pentru a scapâ întru catu-va de restantie, parte pentru că — joi'a viitôria, în 14/26 ianuaru, avendu a se intrunî ven. Consistoriu epar-chialu din Aradu în siedintia plina-ria, și fiindu la ordinea dilei cestiuni de mare importantia, Redactoriulu acestei foi, din mai multe parti pro-voCATU, și-a propusu a luâ parte la acea siedintia, din care cauza „Al-bina“ se va dâ numai de două ori.

Redactiunea.

Pesta în 21/9 ian. 1871.

Am mai spusu și alta data și repe-timu, că evenimentele astadi se imbul-diescu astfelu, încâtu diaristulu, mai vertosu decâ elu este restrinsu la una persôna fisica și la angustele colône ale unui diariu ce apare numai de două seu de trei ori în septemana, i este chiar cu nepotintia d'a tiené contu de tôte.

Acêst'a e caus'a dene ocupâmu atâtu de putienu de cele ce se petrecu în intrulu Romaniei. În cele din urma, sortile popô-raloru astadi se croiescu în Apusu, și d'aceea privirea nôstra este mai multu îndreptata spre acea parte a lumei.

Dar și este greu, am poté dice — preste potintia, a vorbi astadi cu impar-tialitate despre Romania, și a spune Pu-bliculu nostru ceva placutu, imbucuratori, inspiratoriu de credintia și spe-rantia pentru unu viitoriu mai bunu!

Sub totu timpulu câtu a fostu la potere ministeriulu Japureanu, foile și ômenii opozitiionali cari ni se impareau a precumpeni în tiêra, abiâ mai sciau se vorbêscu de alt'a, de câtu de — „bande electorali“, „acte antinationali și anticon-stitutiionali“, „volnicii reactivari“, „de-fraudatiuni publice“, și mai scia bunulu Ddieu, cum le numiau și caracterisau fap-tele guvernului și ale ômeniloru lui!

Astadi — întocmai acestu versu ilu întona organele celoru cadinti de la potere și ale fractiuniloru ce i sprigi-neau pre aceia. Numai ca de esemplu citâmu acî câte-va siruri, cu cari „Pressa“ din 8 ianuaru și-incepe primulu Bucu-resci. Ea scrie;

„Sistemulu persecutiuniloru, intimi-dariloru și violintieloru celoru mai bar-bare a începutu a se essercitâ pe o scara întinsa, în contra tuturoru ômeniloru ce nu sunt din partitulu rosu seu din alte ce resturnatiune. Pana acum însa este începutulu; lucrurile au se ié din data proporțiuni mai mari. De ocam-infamii. Amu unu atacu misielescu și Ei bine,

loru de din colu; între

noi din cociâ guverniale straine și ina-mice de môrte elementulu romanu — sémene, incuragiédia, remunera cu bani, posturi și feliu de feliu de favoruri in-trig'a și discordi'a, profitandu de ea pen-tru supremati'a loru nationalu; și totusi prin devotamentulu și resignatiunea ce-loru putieni, adeverati luptatori natiu-nali, acelu veninu se paralisédia, încâtu celu putienu mass'a poporulu este ferita de elu: dar la dvôstre acolo — ce gu-vernulu strainu, ce ciurma spurcata vi-a molipsitu inimelê, spiritele! — Au peritu barbatii romani de devotamentu natiu-nale, de resignatiune patriotica?!

Marturisimu că — portarea dvôstre, ni insufla cele mai sfasiatôrie doreri și mai grele temeri și ingrigiri; marturi-simu că — nu potemu se ve pricepemu și se ve cunôscemu, — astadi, candu vii-toriulu, essistinti'a ni e în periclu, ni e pusa la întrebare!

În fine — se ni ierte „Pressa“ din Bucuresci, se-i sioptimu o vorba în ure-chia. Ea dice că „Albina“ e dispusa pre multu a urmâ aberatiunile din „Roma-nulu.“ Se n'o mai dica; căci — o s'o rida chiar „Romanulu.“ Noi nu potemu apartiené la nici un'a dintre partitele și clicele ce adi se cêrta pentru potere în Romania; pentru că — nici la un'a nu gasimu criteriulu adeveratulu patriotismu romanu: zelu și devotamentu nationalu puru și resignatoriu.

Decâ pre dlu Jonu Brateanu t'am-tienutu și-lu tienemu și astadi mai multu romanu și mai putienu egoistu decâtu ce este dlu Vas. Boerescu, provine căi fapte positive, vedibili, și opiniunelê pu-blica în tóta lumea romana ni impun acêsta credintia; ér preocupatiuni per-sonali nu avemu. —

În di'a de 18 ian. n. adeca mercuri'a trecuta, regele Wilhelm alu Prussiei luâ titlulu de Imperatore alu Ger-mantei, titlulu și demnitatea, ce în consecinti'a victoriiloru nemtiesci, i ofer-ira principii Germaniei și la care si-dede invoirea și Austria — „de sila bucurosu.“ Ceremoni'a s'a essecutatu în Versailles, în pompôs'a și lussuriôs'a sala a lui Ludo-viciu alu XIV-ea, în presinti'a și cu assi-stinti'a acelorasi principii germani și a reprezentantiloru regimentelor de prin pregiurulu Parisulu. A fostu tocmâ ani-versarea a una-suta-sieptediecea, de candu celu d'antailu principe de Brandenburg s'a instalatu de Rege alu Prussiei.

Nemicu din tôte câte se întemplara pana astadi în acestu seclu, batjocoritu „alu culturai și progresulu popôraloru“, ilustra mai bine adeveratulu caracteru, adeverat'a valôre a acestui seclu; nimicu este mai multu calificatu d'a dovedî, că popôrale sunt, omenimea este portata de nasu — astadi casî de mii de ani puru-riâ, prin rafinari'a unor egoisti ambi-tiosii, fora Ddieu și fora iubire de ômeni.

Este clasicu și chiar admirabile unu articlu ce „T. Presse“ din Viena în ace-easi diâ publicâ în fruntea sa sub tit-lulu „Ave Caesar“, prin carele cu istori'a în mana, cu date nenegabili arêta paca-tôs'a și ticalôs'a ideia, miserabilele și chiar scandalôsele scopuri și consecintie ale imperatiiei reinviate; arêta cum cei mai infami ômeni, cei mai ticalosi ciarlatani, cei mai obrasnici fanfaroni și iesuiti, prin maestrîi diavolesci, prin insielatiuni și amagiri, favoriti și de norocu, au abu-satu pururi'a de popôra, de simplitatea și credulitatea loru, pentru d'a le injugâ și utilizâ și despoia pana si de demnitatea omenesca; arêta cu unu cuventu, că tôte nefericirile popôraloru, demoralisarea și

degradarea loru pana la trêpt'a de vite și de fera selbatece, s'au causatu mai vertosu prin domnitorii ambitiosii și — afurisiti! Vom reveni la acelu articlu. —

Conferinti'a de Londra se maguliâ cu speranti'a că pre marti'a viitôria Jules Favre va fi în mediloculu ei și-si va poté incepe lucrarea; dar Jules Favre, pri-mîndu prin medilocirea ambasadei ame-ricane întetitôri'a invitatiune, a respun-su că o apretiesce pré naltu, dar că — pre câtu timpu Parisulu se bombar-dédia, sentiulu și detorinti'a sa patrioti-ca nu-i iêrta a parasî capital'a atâtu de bantuita a Franciei. —

Din Serbia — cârtile suna reu. Lo-coteninti'a domnesca totu mai multu este — impinsa de opiniunea publica spre resbelu cu Turci'a pentru Bosnia și Erze-govina; paralelu se latiescu cele mai alarmatôrie faime despre colosalele inar-mari ale Russiei; ér foile guvernamen-tali turcesci din Stambulu în timpulu din urma inceputa a discute garantielê nece-sarie pentru pacea Oriintelului, între cari în cea d'antaila linia punu — cederea Be-sarabiei întrege pentru Romania și sta-verirea Nistrului de fruntaria; — și apoi — se vedeti spectaclu; nu muscalii sunt cari se nepacinescu și opunu, ci — fratii, dulcii, bunii, sincerii nostri frati magiari! De amôrea cea mare contra noi, cei d'o sôrte cu ei, densii, magiarii, ar preferi se péra cu noi împreuna, ba ei ar contribui chiar ca se ne sfasiâmu și se cademu îm-preuna, decâtu se se des Romaniloru sianse de consolidare, intarire și sca-pare! —

Scótele poporale în Ungaria și Transilvania.

Legea scolara din an. 1868 îndatorédia pe ministru de culte a reportâ în fiecare anu la dieta despre starea scóleloru poporale din tiêra. Ministrulu Eötvös abiâ în acestu anu a pregatitu unu asemenea reportu, scusandu-se, că pana acuma n'a potutu adunâ datele nece-sarie, din cauza că direg toriele subordnate sunt fôrte nepasatôrie, adaugendu că inca si în reportulu de fatia lipsescu datele necesarie de la 83 de comune.

Reportulu vorbescu despre starea scóleloru a 11,903 comune din Ungaria și Transilvania, și dice că în acestea se afla copii (feciori și fete) în vers'a receruta pentru scóla 2,284,741 și adeca 1,615,181 de la 6—12 ani; 669,560 de la 12—15 ani. Proportiunea tinerimelê îndatorate a merge la scóla fatia cu poporatiunea întreaga a tierii (13,227,681 suflete) este: în Ungaria 17.27%, în Transilvania 16.94%. — Dintre copiii îndatorati a merge la scóla nu frecuen-tédia scóla 1,132,626, asiâ dara aprôpe diu-metate remanu fora instructiune. Nici diu-metatea frecuentatôria însa nu se inst. uédia dupa cum e de doritu, căci sprôpe diumetate de milionu nu merge la scóla decâtu érn'a, și peste 200.000 de scolari n'au cartile trebuin-tiôse.

Dintre cele 11,903 comune amintite, 1712 n'au scóla de feliu. În cele lalte 10,187 de co-mune, se afla 13,798 de scóle, dar si acestea sunt parte maro ca vai de ele. Numerulu scóleloru nu corespunde numerulu copiiloru, ce ar avé se amble la scóla; încaperile și po-terile de instructiune abiâ ajungu pentru diu-metate a copiiloru de scóla. Aducendu esemple specoiali, arêta că, mai cu sêma în orasiole cele mari, numai o parte dintr'unu numeru d. e. de 10.000 de copii ambla la scóla, éra 2 parti nu. Edificiiele scolare sunt partea cea mai mare în stare de totu miserabila. Ministrulu dice însusi, că o parte mare a încaperiloru scolastice sunt asiâ de rele, încâtu scolariulu, petrecendu în acelea numai diumetate de diua, va semti cu multu mai multa dauda în desvol-

tarea corporala, decâtu decâ ar romané fora instructiune.

Încâtu despre invetiatori dice reportulu, că lips'a de ei devine din ce în ce totu mai mare. Numerulu totalu alu invetiatoriloru în Ungaria și Transilvania este 17,792, (între cari 245 invetiatoresci.) Asemenandu numerulu loru cu alu copiiloru ce frecuentédia scóla, se vinu unu invetiatoriu spre instructiune în Ungaria 70, în Transilvania 44 de scolari. Asemenandu însa numerulu invetiatoriloru cu numerulu cop-iiiloru, cari ar trebui se amble la scóla atunci vinu pe unu invetiatoriu în Ungaria 135, în Transilvania 104 copii. Ca se corespunda legii, care prescrie massimulu de 80 de copii la unu invetiatoriu, ar trebui se se urce numerulu invetiatoriloru în Ungaria și Transilvania la 28,559, adeca contra cei ce sunt ar mai fi de lipsa inca 10,764 de invetiatori.

Încâtu despre cultur'a și capacitatea in-vetiatoriloru esistenti, reportulu e — fresce — nemultiamitu cu poterile esistenti. Spune că sunt si invetiatori fôrte culti și apti, dar la nu-meru nu întrecu po cei cari n'au nici o cultura generala, nici specoiala, și cari prin urmăre nici nu se mai potu calificâ. Dreptu esemplu amin-tescu într'altelê, că în comitatulu Zemplin (slovacu) sunt 17 invetiatori cari nu sciu scrie. Ca causa a acestei scaderi aduce într'al-tele și salarielê, cari unulu cu a ltulu dan sala-riu anuala medilociu în Ungaria de 208 fl. 87 cr. în Transilvania de 120 fl. 47 cr. Salarielê miserabili aduca cu sine, că se imputienédia, barbatii de scóla. Ministrulu dico „pre put'eni se resolvescu carierei invetiatoresci, carea ma-terialminte nu se platescu și n'are nici unu avangementu.“

În 41 de preparandii confesionale și 14 de statu nu se afla mai multu de 2121 candi-dati, asiâ dara pre fiecare preparandia 39 de individi. Cu candidatii ce absolvu în fiecare anu, abiâ se potu implinî locurile vacante prin môrte. Contra acêst'a mai vinu și acele vacantie, cari se nascu prin parasirea carierei invetiatoresci din partea multoru individi, și aceste vacantie din ce în ce totu mai multu se înmultiescu.

Ministrulu atribue acestu rezultatu mi-serabilu alu scóleloru în mare parte indiferen-tismulu din partea publiculu. Pariintii nu-si tramitu copiii la scóla, nu li cumpera cartile trebuin-tiôse; comunele sunt indolente, comita-tele fora energia și ascultare în spriginirea in-spectoriloru scolastici și în essecutarea ordina-tiuniloru regimulu. Acusa în fine confesunile, dicendu că ele agitêza în contra legei de statu, întielege pocit'a lege pentru instructiunea ma-giariaristôria.

În fine ministrulu face urmatori'a propu-nera la dieta:

1. Scótele câte lipsescu se se redice.
2. Poterile necesarie la instructiune tre-bue crescute; medilôcele spro acestu scopu: a) o dotare mai buna; b) garantia legala pentru pensionare; c) redicarea de internate; d) apli-care în gradu mai mare a sessului femeescu în cal-tate de invetiatoresci.
3. urcarea procentelor de contributiune pentru scóle. —

Noi — si pana un'a alt'a am dice: para-sirea ideii și tendintiei de magiariarise! —

Din resbelulu franco-nemtiescu.

(L.) Atentiunea generala în caus'a resbelulu devastatoriu o absôrbe Bourbacki cu espediti-unea sa din resaritu. Operatiunile armatelor de média-nôpte, média di și chiar Parisulu stîmtoratu au devenitu — deocamdata de in-teresu și importantia secundaria, căci sôrtea Franciei în situatiunea ei militaria de astadi, avea se depinda de la rezultatulu operatiuniloru lui Bourbacki. Dar acêst'a înainta mereu, fôrte mereu spre Belfort, pre gînerariulu Werder nu l'a urmaritu cu destulâ energia și rapedime, și asiâ acestula i sosl ajutoriu din tôte partile. Ata-culu din 17 ian. nu a succésu, dându de po-

teri însemnate și d'o artileria formidabilă, încât, după cum Bourbacki însuși dice, forța pierderii mari nu putea să-l continue și așa a trebuit să se retragă în pozițiile ce le avea de mai înainte ocupate; de aci se poate aplica cuprinsul scrierilor private, cari anunță că francezii ar fi scosi din toate pozițiile lor de lângă frontiera Helvetiei. Atâtă par' că este învederat, că lui Bourbacki până acumă nu i-a succedat să se execute operațiunile sale astfel, ca să paralizeze pierderile lui Chancy și ca să poată alerga în ajutorul Parisului. Ginerarii francezi de astăzi, precum se vede, nu au învățat și n'au moștenit de la strabunii lor facultatea de ofensivă nerestabilă contra dusmanului; nemții din contra, cu Moltke în frunte, au învățat multe de la *Bonaparte*, de la *Carnot*, *Hoche* și de la celelalte celebrități militare ale Francei.

Dacă Bourbacki cu numeroasele sale armate urmărit pe Weder neîncetat, cu destulă intimitate și agerime, era foarte posibil și ușor să-i pregătă o catastrofă cum a pregătit Moltke lui Napoleone la Sedan. Bourbacki însă — doare — se căută să nu e ginerariul la naltă misiune, se căută să gădăie mobili din cari constau armatele sale, tocmai pentru că sunt gardii mobili nu se pot măsura cu soldații prusii bine dressați și disciplinați și otelii prin multe focuri, — până acumă nu și-a împlinit naltă misiune.

Dar speranța în viitoriu mângăia și încurajădea pe om în necazurile și desastrelor sale; așa și Franța doioasă și cu ea toată lumea se mai mângăia cu speranța că Bourbacki totuși dăra va reeși să scape Belfortul și apoi întregul resaritul Francei de barbarii culti.

Chancy cu recruții săi — se retrage în ordine, a ajuns totuși luptându-se contra lui Friedrich Carl la orașul Laval (în departamentul Maine, lângă râul Mayenne,) și pe di ce merge să adevărească, că armata sa n'a patit așa de enorme pierderi cum vestiau prusii. O depesă de ieri ni spune că densul a primit 50,000 de feciori ajutoriu, prin care poate să devină curendu în stare d'a apuca erăsi ofensivă.

Despre operațiunile armatelor de medianaște de sub *Faidherbe*, de câteva zile nu s'au auzit încă scire, decât că se fac pregătiri pentru o nouă luptă mare.

Lumea cându li dice prusso-nemților „barbarii culti”, „barbarii moderni”, „vandali și mengoli” — dice adevărul, ba încă puțin. Putine sate și orașe sunt în Franța pre unde au ajuns ei, cari se nu făcuseră despoiate și amulșe pan' la cel din urma banu, și putine familii din satele cercetate de ei, cari ce nu făcuseră batjocurite, maltrate cum nu mai aflăm în întreaga istorie a universală. Toată averea ce află ordinele regelui temetoriu de Ddieu la locuitorii nefericiți în aur și argintu, și o apropiată și, numai ca multimea despoiată și nefericită, se strige și se silăscă pe regim să facă pace cu ori ce pretiu. La multi dintre prizonierii prusesci s'au aflat în ele, orologia, lingure de argint și totu felulu de prețioase ce le au furat de prin locurile pre unde au ajuns — fapte pre cari le opresc chiar dreptul de rebelu. Dar este o teorie veche a prusilor și astfel și acolora lăți nemți prusificati și se învârt din averea și prin nefericirea altuia în timpuri de rebelu!

Culmea barbarilor lor însă o face modulul bombardării Parisului. Forța înscință pre locuitorii orașului despre infernalul planu, regele religiosu cu Moltke și Bismarck demandă sutelor de mii a bombardă cu monstruoase tunuri orașulu celu mai frumosu în lume. Spitaluri cu mii de bolnavi, institute de știință mai nalte, museuri și palate, biblioteci și biserici — toate fructele minții omenești se iau de tîntă și se sfărma, se prefac în pulbere. Betrani, slabanogi, barbati, muieri cu copiii în brație și bitegi din spitale cu sutele cadu victime focului prepaditoriu; partile orașului pan' unde batu tunurile gigantice se bombardă dia-noaptea neîncetat, „nici două minute nu paușă dia-ordine barbarie”, dice diariulu oficial de Parisu, — și toate acestea numai pentru d'a împlini o poftă și dorința a regelui temetoriu de Ddieu.

Cându Attila, regele selbaticu alu Hunilor, a ajuns naintea porților Romei, din pietate contra frumsetele și monumintele urbei, a dat de scire papei că Roma nu va atacă-o, ci va aștepta pan' i se vor deschide porțile orașului. Astăzi, după aproape 15 seculi, regele

Wilhelm carele, întocmai ca Attila, se poate numi bicinlu lui Ddieu, astăzi acestu rege cultu, întrece pre Attila în selbatică.

Dar Parisului totu nu desperădea și nu va capitula până numai va ave o bucurie de pace; elu casi guvernului și guvernatoriulu seu, și casi corpulu diplomaticu, a tramis protestu solenu la Versailles contra bombardării neumane, forța scopu și forța cale, și este resolutu a pati chiar sôrtea Cartaginei; și dacă în fine totu va trebui să cadă, va cadă cu onore; resistința lui este forța esemplu în istoria lumii, în a carei pagini va străluci ca unu luciferu pe coriulu întunecat alu libertății poporaloru, tocmai precum sunt și vor fi de negre și abominabili faptele barbare ale prusso-nemților culti.

Diet'a Ungariei.

Sedint'a casei reprezentant. din 18 ian. 1871.

În sedint'a de astăzi s'a restabilitu titlulu originalu alu proiectulu de lege pentru recrutare, respingendu-se modificatiunea comisiunei centrale, cu majoritate de 63 de voturi. S'a pertrapatu apoi reportulu comisiunei financiare despre socot'a finală de pre anulul 1869, carea recomanda ca acest'a să se tramita la curtea de comptabilitate și apoi pre bas'a reportulu acestei curți s'o ié în dezbateră Camer'a. E. Horn face imputari guvernului, pentru că a întemeiatu atât de tardiu curtea de comptabilitate și întreba pre ministrulu financiaru *Kerkápolyi*: dacă socot'a finală de pre 1869 se va substerne casei niant de septemvru alu a. c.? căci de altmîntre cas'a va ave cu două socoti finali de lucru.

Kerkápolyi răspunde că elu nu știe cându va prezenta reportulu seu curtea de comptabilitate despre socot'a finală de pre 1869.

E. Simonyi întreba totu pe *Kerkápolyi* dacă ce se face cu socot'a finală de pre 1869 despre imprumutul pentru căile ferate unguresci respective: de ce nu s'a susceputu acea socot'a în socot'a finală a bugetulu de stat?

Ministrulu *Kerkápolyi* răspunde că pentru aceea n'a bagatu acelu ratiuciniu în ratiuciniulu statulu, pentru că nici în preliminarulu statulu n'a fostu susceputu. De altmîntre, dacă cas' va dori, în viitoriu se poate lua.

Cas'a primesce apoi reportulu comisiunii financiare.

D. Irányi roga cas'a, să-i permită în sedint'a de mane, a carei ordine de dia este numai a trei'a votare a supr'a proiectulu de lege pentru recrutare, a-si motiva proiectulu seu de resoluțiune prin care a propusu ca de aci nainte ministrii să se deobligati a face în totu anul reportu detaiatu despre starea țării. Cas'a prin majoritate de voturi respinge cererea, afirmandu că motivarea proiectulu numai atunci poate să se facă, cându se va decide, dacă se să pertrapedie acelu seu ba. Sedint'a se încheia la 12 ore.

Sedint'a casei reprezentantiloru din 19 ian.

După autenticarea protocolulu și după annunciarea petitiunilor încurșe și după ce Henselmann propuse și resoluțiune în privința asigurării galeriei de tablouri, cumparate de la Eszterházy, G. Stratimirovics îndrepta următorii'a interpelațiune contra ministrulu presedinte *Andrássy*:

„În timpul mai nou, în politică noastră esterna a întervenitu o însemnată schimbare, care din cauză reportulu de reciprocitate ce sustă și trebuie să susțea între politică interna și esterna a fiecarui stat, nici la noi nu poate rămân fora reacția a supr'a politice interne. Acest'a este — bun'a, 'ntielegere cu Prusia, inaugurată prin delaturarea tratatulu de pace de Praga și care în notele amicale între dnii Beust și Bismarck și-a aflat expresiune.

Considerandu că Ungaria prin tratatulu de împacare din 1867 e chiamată a influența multu a supr'a mersulu politice externe; considerandu că spiritulu ce inspira notele între cei doi cancelari imperiali, este în modu batoriu la ochi nemțescu și că interesele nemților ca motive principale a împacării, se aventă cu deosebire; considerandu că poporalu Ungariei precum și cele vecine din resaritu și media-di au totu dreptulu a vedé în propagandă a pangermanismulu unu pericul mare pentru viitorulu lor; considerandu că constituțiunea unui stat ca Ungaria în alianța unui statu militarulu absolutu de primulu rang nu poate

află spriginu pentru dezvoltarea ei democratică; considerandu mai departe că dacă această alianță prusso-austriacă în adevăru s'ar realiză, departe de a asigura ea pacea în Europa în urmarea alianței franco-rusesci ce trebuie să devină neapertu necesară, cuprinde în sine germele unui resbelu europénu, și prin acest'a periclitarea esistenței noastre; considerandu în fine, că această nouă amicetia ar înstrăina unu aliatu naturalu alu Ungariei liberă pre *Franța liberă*, cu carea toate natiunitățile Ungariei în cea mai mare sinceritate simpatiză, și astfel ar face presiune a supr'a apertă eroice a Francei, — întrebu pre dlu ministru:

a) Regimulu ungurescu avut'a influența și în ce modu a supr'a acestei apropiări între Austria și Prussia?

b) Are de cugetu regimulu ungurescu a preveni de timpuriu pericolele ce cuprinde în sine facia de Ungaria și de celelalte popora din vecinătate o astfel de alianță, timentoria la întărirea germanismulu?

c) Are de cugetu în fine regimulu ungurescu, dacă alianța din cestiune ar fi neincugiurabilă, a starui ca din aceea să se nască nici o scaderă pentru lupt'a de libertate a poporulu franceșu, și ca noi din parte-ne prin avantajele Prusiei să nu facem nici o presiune neloyală pentru rezultatulu resbelulu?

Se va comunica ministrulu presedinte. — Ordinea dilei este votarea finală a proiectulu de lege pentru recrutare. Cetindu-se proiectulu, majoritatea casei ilu pimesce, despre ce cas'a magnatiloru se va înscința în modulu îndatnatu.

Sedint'a publică cu atât se încheia la 11³/₄ ore, prefacandu-se apoi în consultare secretă. (Despre carea din reporturile altoru foie știe că s'a ocupat de cestiunea: deca dn'a Illéy poate fi numită de stenografa a casei reprezentantiloru. Dlu presedinte *Somssich* ar fi doritu ca cas'a să-i dea invitațiune în această privință; cas'a însă a constatat numai atât că: — *sessulu* nu poate să se facă pedecă, și dreptulu de denumire este la presedintele casei.)

Astăzi, în 20 ian, a fostu se să începă dezbateră bugetulu, dar fiindu că ablegatii n'au adunatu în unu numeru atât de însemnatu încâtu camer'a n'a fostu decisivă, dezbateră s'a amenat pentru mane di. Representanții de facia se îndepartă apoi.

REFLESSIUNILE

reuniunii advocatiloru din Clusiu, în privința proiectulu de lege, ce ministerulu reg. ung. de justitia l'a asternutu dietei pentru regularea relațiilor din posesiuni urbariali, și dinu geala ce-su de natura asemene urbarialeloru. *)

Atențiunea publică din țiera privește cu bucuria spre însușițele conscie, liberali și consecinți, ce ministerulu ung. de justitia le dezvoltă spre acelu scopu sublimu de stat, ma — pe terenulu administrării justitiei vede reforme salutare deja introduse în viața, a caroru tîntă finală e, ca în patri'a noastră, în marile cestiuni de dreptu privatu, de procedura și în cele de administrarea justitiei să devină realitate acele principie constitutionali de libertate, cari în 1848 se prochiama între aplausele natiunei și dens'a le sigilă cu sangele seu nobilu. Unulu, dintre cele mai sublimie principie, „*pământulu liberu*”, adevăra libertatea de a posiede, încetarea serviciiloru (prestațiuniloru) iobagiali, prin ce natiunea întielegea — desl nu cu precisiune destulă — desfacerea totală a legaturilor feudali, încetarea lor, eliberarea persoanei, a pământulu și a lucrulu, acest'a ilu acceptă dorința a comuna a natiunei și, lauda lui Dumnedieu! că l'a ajunsu.

Soliditatea crescinte a creditulu nostru, dezvoltarea industriei, vivificarea comerțulu prin toate ramurile străduinței omenești, renascerea visibilă a vieții noastre de dreptu, — acestea duplice important'a politică și pretulu libertății individulu, a libertății pământulu și a lucrulu, întielegem pretiulu acestoru casciguri mari ce

*) Acestu operatu, de carele amintiram de curendu în revist'a noastră politică, dezvoltă cu cea mai deplină fundamentalitate o cestiune, ce tocmai este la ordinea dilei și se dezbătă multu și în colonele organelor străine de publicitate. Cestiunea atinge cele mai mari interese politice și materiale ale unei însemnate parti a natiunei noastre din Transilvania, pre cari interese operațiune prezente, desl elu mai vortosu în introduciune face ministerulu ung. unele laude, după noi pre mari, în meritulu dreptulu și alu adevărulu le apertă cu unu zel și o dexteritate admirabilă. Cu placere deci venim a satisface dorința ce ni se descoperi din parte competentă, facendu locu acestui demnu opu alu reuniunii advocatiloru unguresci din Clusiu — în colonele foiei noastre. — Red.

cauză noastră de justitia ni le produse prin reforme liberali. Creatiunile naltulu ministeriu de justitia conduc patri'a și poporulu nostru cu pasi securi contra culmea culturi europene, și contra prosperitatea ce de comunu e împreunată cu cultura. Aceste aparițiuni, înaltătorie de spirit, reuniunea noastră le marturesce cu bucuria intimă și le saluta.

Mica patri'a noastră de preste Dêlulu-Mare, cu sentimente patriotice de multiamita recunoșce cumca au fostu corespundătorie despușetiunile ce de curundu, începundu de la restituirea constituțiunii, le-a facutu ministerulu în privința Transilvaniei pentru regularea relațiilor de posesiuni urbariali și a cartii funduale.

Între acestea, unu locu de frunte cu prindu ordinațiunile ce naltulu ministeriu de justitia și celu de interne, după împoterirea de la amendouă casele dietei, le-au emis la 11 martiu 1868, (Archivulu legiloru și alu ordinațiuniloru nr. 85,) pentru a întregi despușetiunile defectuoase din ordinațiunea unilaterală a guvernulu imperatescu de datulu 24 iuniu 1854 în cauză a statoririi urbarialitatiloru pre pământulu secuescu; mai departe ordinațiunea emisă la 12 aug. alu aceluasi anu, (Arch. leg. și ord. nr. 92.) pentru desdaunarea din partea țierii a urbarialitatiloru de pre pământulu secuescu și pentru principiele de după cari este a se procede în această cauză; în fine ordinațiunea emisă la 12 octobru 1868 (Nr. 114) în cauză a procedurii în procesele pentru regularia posesiuniloru la tribunalele urbariali, înfintiate separatu în Transilvania. Acestea, asta parte de țiera le-a primitu cu bucuria generală, pentru că prin densele o cestiune pendinte de 20 de ani s'a deslegat în consonanță cu datinile natiunei și institutiunile ei străvechie și cu pretenșiunile ei tradiționale de dreptu, o cestiune din carea frecarile și rivalitățile între clasele isbutiau neprecurmatu casi dintr'unu isvoru ce nu mai șoca, prin care deslegare se vindecara ranele numerosiloru cetățienii vatemati, în senulu poporulu secuescu se netediesce cu eficacitate calea contopirii și a consolidării, prin urmăre are o influența extraordinară spre viața interna politică și socială a Transilvaniei, dar preste această ni mai dă și speranța cumca naltulu ministeriu de justitia, mergendu și mai departe pre calea apucată, va se deslege respective se vindece și alt'a cestiune urbarială din partile transilvanene — carea asisderia e vechea și forma obiectu de discussiuni amare și lungi, — s'o deslege cu privire la *natur'a pământulu*, și la *relațiunile locali* întrebuintandu aceeași întielegere circumspectă, aceeași energie, dreptate și satisfacere opiniunii publice.

Nainte de trei ani, la ocaziunea esecutării faptice a uninei, auziram ca unu avădu durerosu acea dechiaratiune de la unu barbatu de stat magiaru, cumca *Transilvania duce Ungariei dreptu zestre câteva cestiuni ce abid se potu deslegă*. Un'a dintre acestea era cestiunea urbarialității secuesci. Și totuși așa se deslegă spre multiamirea comuna pentru că pre totu conclucătorii — pre clasa posesoriloru seu, precum și pre a fostiloru urbarialisti — i-a condusu deplin'a bunavointia contra olaltă și contra statulu ungurescu, sentiulu de omagiu sinceru naintea constituțiunii, și încrederea în legelatiune, și pentru că legelatiunea asisderia a luat în consideratiune relațiunile speciali de posesiune, de cari era vorb'a, natur'a pământulu secuescu și străvechiile datine ale secuiloru dimpreuă cu starile faptice și cu opiniunea publică ce domnesce.

Unic'a cale drépta ce duce securu la scopulu de a deslegă cestiunile transilvane încurcate și cari tocmai de aceea pară grele, este — *studiarea specială și din temeliu a relațiuniloru proprie transilvanene*, o studiere care se petrunda adancu întru institutiunile politice și juridice. Foră de acest'a, se poate decide cutare obiectu, se poate face o lege, dar deca nu se delatura cauzele reului, deca gravaminele seculari nu dobandescu vindecare: ran'a nădusită, casi foculu astupatu, isbesce la o suflare de vantu cătu de slabă isbutese delocu ce ajunge ocaziunea; și sangeră și va doré, și spiritulu celu nemult amitu alu cetățieniloru nu va permite statulu o consolidare adevărată, căci acest'a se basăza pre liniscea internă

În momentul acest'a, legelatiunea prezintă e în fati'a anca a unei asemenea avădu a regulă radicalminte și *urbariale masitiile relațiuniloru de posesiuni urbariale și ale acolora cari sémene justitia*, precum lor. Naltulu ministeriu

vede reuniunea noastră în proiectul de lege ce a asternut elu, a dedicat partilor transilvanene articlii de alu 60. din capulu alu VIII. pana la alu 79; dar despusetiunile dintr'acesta, socotindu-le de dupa principiile fundamentali si conducatorice, sustienu în tota întregitate ordinaratiunile si legile urbariali actuale ce le-a adusu guvernulu absolutu unilateral-minte si cu abatere de pre calea constitutiunei, dandu-le acestor'a numai aplicatiune, si suplinindu lipsele esperiate, si despusetiunile smintite ce le-au facutu judetiele prin aplicatiuni smintite, pare ca acum se incuviintieza, se statorescu cu precisiune. Si acesta procedura se motiveza cu aceea, ca trebuescu luate în consideratiune relatiuni proprie ale Transilvaniei, în tocm'a casî la desdaunarea urbarialitatii de pre pamentulu secuiescu.

Reuniunea noastră se inchina cu onore acestui principiu salutaru si acestei proceduri întiepte a guvernului; a si accentuat mai nainte cumca mai verosus aceasta este de a se atribui ca caus'a desdaunarii urbariali la secui s'a decisu spre multamirea respectiveloru parti, într'unu modu cu adeveratu norocosu. Tocm'a pentu acest'a, intim'a dorintia patriotica a ei e, ca si deciderea finala de acum a tuturor urbarialitatiloru din Transilvania se se esecute într'unu modu carele în tôte privintiele se corespunda dreptulu de proprietate si sentiului de dreptate, pre interesati se-i molcomesca, ranele esistinti se le vindece si se produca liniscire.

Nepomenindu despre acele despusetiuni referitorice la Transilvania din numitulu proiectu de lege, cari nu contienu principie ce s'ar abate essentialminte de la bazea acceptata, si numai statorescu regule mai precise, asiâ credemu, ca dovedimu reverintia catra naltulu ministeriu de justitia si catra celu de interne, si totodata interesare catra afacerile publice ale patriei, candu descoperimu o scadere ce, dupa convingerea noastră, existe în proiectu, si spunemu nepretensiv'a noastră parere în privint'a vindecarii aceleia. Acesta scadere e aceea, ca la urbarialitatea de pre fundulu regescu nu este despusetiune meritória si speciala, precum o receru nesmintitu relatiunille proprie acestui teritoriu.

Caus'a acesteia ni se pare a fi în punctulu de manecare alu despusetiuniloru naltulu ministeriu de justitia, ca adeca despusetiunile guverniali ce s'au adusu în acesta cauza pre calea constitutionala nainte de 1848 si apoi unilateralminte prin delaturarea constitutiunei, le-a socotitu de fapte complinite. — N'a cercetat naltulu Ministeriu legalitatea loru interna si deca ore sunt corespunditorice scopului; de alta parte n'a fostu cu privirea necesaria catra relatiunile proprie politice din fundulu regescu.

Relatiunile proprie de urbarialitate ale Transilvaniei ni le aréta destulu de chiaru si pre întielesu — tacerdu despre alte celea — câteva fapte preste totu cunoscutu. Veri cine scie, ca aici regularea prima urbariala s'a intemplat la 1769 unilateralminte prin guvernulu în asia-disele „Punte regalatorice“; imperatulu Josifu alu II. de asisderia a conscriu unilateralminte în tier'a întrega possessiunile iobagiali si a facutu despusetiuni eficaci pentru regulare; în articulu de lege XXIV. alu dietei transilvane din 1791, li se da iobagiloru dreptulu mutarii libere, în alu XXX. se reguléza caus'a paduritului; 1819—1820 din partea guvernului prin contele Cziráky s'au conscriu tôte possessiunile iobagiali din Transilvania, dar si acum a treia ora totu cu incunjurarea legalatiunei. În tôte acestea sunt date scrise si verbali, cari chiarifica mai multu séu mai putienu relatiunile urbariali ale Transilvaniei; dar la tôte în cetitoriulu atentu se nasce acea observatiune, ca aci urbarialitatila de pre fundulu regescu chiar se pitula [e ascndu] de naintea atentiunei: în meritu sunt tratate numai relatiunile urbariali din comitate séu de pre asiannumitulu pamentu ungurescu. La 1846—1847 o partia guverniala din aristocratia, preocupata, jalusa de a-si conservá tôte, cu voturile ei respinse proiectele salutarie ale opusetiunei: deslegarea cestiunei urbariali în Transilvania, an'i a necesitatii ce ardea la degeste, s'a incu a astu-feliu de modu, în câtu fiermorta. De o deslegare ce s'a nascutu torie numai despusetiunile ei sunt meritrasera în cadrulu comitatele unguresci; se tile secuiescu precum spu legi si urbarialita-

S. 4 din articulu

alu III. „cu acea declaratiune apriata, ca pamenturile industriarie si creditatile siclice, desi acum ar fi la man'a ómeniloru servitori, nu potu fi obiectu de regulare urbariala“; éra despre pamentulu regescu numai atâta atinge, cumca articulu de lege alu IV. în clasificarea sessiuniloru si a comunelor urbariali a luate averile celoru VII judi si possessiunile comunei orasiene Brasiovu: cumca inse sub aceste possessiuni se întielegu „bunurile ce natiunea sasésca le-a posediatu cu dreptu nobilitariu,“ deci nu se întielegu si cele posediate pe teritoriulu fundulu regescu, precum demustra apriatu declaratiunile ce le-au facutu deputatii natiunei sasesci la statorirea acestoru articlu de lege, replicele loru, si asta sentintia din articlu de lege alu XIV. „în acele bunuri ale natiunei sasesci, posediate cu dreptu nobilitariu, în cari s'ar nasce indoiéla ca la care municipiu apartienu, pana la deciderea finala se se sustienu pracs'a de pana acum în privint'a personalitatii tabulei urbariali.“ Deci si aici regularea, casi cea privitoria la pamentulu secuiescu a fostu numai inceputa, insa principiile n'au fostu desvoltate si incheiate.

Fora indoiéla e ca diet'a a sciutu cumca relatiunile esistinti în facta pe teritoriulu fundulu regescu lovescu totuodata marile interese ale organismulu de statu, ale dreptulu publicu si privatu; a sciutu cumca în dietele de la 1837, 1841—1843 episcopii romani au cerutu se incete supunerea si legaturele iobagiali ce cu nedreptulu apesau pre fiii natiunei loru, si cumca la organele mai nalte ale administratiunei publice curgeau desbateri în acesta cauza pre cale politica; prin tacere pare ca si-a sustienu dreptulu ca mai tardiu se desbata aceste cestiuni în detaiu, si se decida pre calea legalatiunei; dar pentru acest'a n'a remasu timpulu nici ocaziune din caus'a eviniminteloru ce urmara nu preste multu.

Articlii IV si V din proiectulu dietei din Clusiu de la 1848, purcediendu pe urm'a articuleloru IX, X si XI ale dietei unguresci din acel'a-si anu, pe scurtu si generalminte a opritu în tóta Transilvania servitiile dominiali ce se basau pre urbarialitate, prestatunile în decima si în bani; lasandu pre iobagii si pre dilerii de pana acum în folosint'a aceloru funduri si pamenturi, ce erau la man'a loru pre acestu timpulu, de veri ce natura ar fi fostu acestea; pentru ca diet'a a sciutu, cumca în Transilvania n'a fostu regulare urbariala meritória si speciala, adusa constitutionalminte si esecutata, a otaritu: se se numesca unu judetiu superioru si unulu inferioru, ca acestea în casurile de ne'ntielegere ce s'ar escá între domni de pamentu si între fostii iobagi despre natur'a pamentului, se judece conformu principiiloru legiloru transilvanene si ale dreptulu privatu.

Déca diet'a constitutionala unguresca ar fi potutu face o deslegare speciala pre bazea principiiloru espresu aci, a buna séma ca ar fi facutu studiandu din temeiu si cercetandu adancu trecutulu Transilvaniei, teritoriile separate ale celoru trei parti constitutive, si felu-rietele modalitati de dupa cari s'au desvoltatu relatiunile urbariali pre aceste teritorie, incetarea relatiunei între posesoru si urbarialistu ar fi efaptu'astu-feliu, încatu se nu lovesca dreptulu de proprietate si sentiulu de dreptate alu neci-unei parti, neci justiti'a distributiva se nu sufere, ci se se sustienu si se se onoreze principiulu: „*Re-cui ce-e a lui*“, latinesce: „*Suum cuique*“; întieptiunea legalatiunei constitutionalu ar fi gasitu calea, pe carea gravaminele seculari si-ar fi dobanditu vindecare, locuitorii si cetatienii acum imposesiunati ai Transilvaniei si-ar fi dobanditu liniscire stabila si durabila. Insa dupa loviturile unei sorti grele în 1849, patri'a noastră si cu dens'a deciderea meritória a tuturoru causeloru noastre publice pendinti, le luá a mana — în loculu unei legalatiuni constitutionalu patriotice si bine voitorie, guvernulu absolutu, ce ni apesá patri'a, si diregatorii acestuia cu sentiminte inimice, neconsocatori de relatiunile noastre, nisuidu spre ruinarea noastră.

În 1850, guvernulu ce trintiá constitutiunea la o parte si urmariá în tôte propriulu arbitriu si voint'a sa silnica, pentru regularea relatiuniloru urbariali din Transilvania a chiamatu barbati de incredere la Viena, dintre unguri si secui pre: baronulu *Franciscu Kemény Joane Gál* si *Nicolae Cseh*, dintre sasi pre: *Mihai Krüger* si *Josifu Zimmermann*, dintre romani pre: *Joane Branu de Lemini*, *Paulu*

Dunca si *Alessandru Bohatielu*. Parerea si operatulu acestei comisiuni nu aveau caracteru decisivu ci numai consultativu, fiindu ca se luase în consideratiune numai aceea, ca se fie reprezentate si interesele dloru de pamentu si ale locuitoriloru eliberati. Chiamarea acestoru a fostu asisderia numai o formalitate, de óra ce guvernulu si-avea planulu seu dejá gat'a, ilu gatisera de mai nainte consangeni sasi, cari steteau mai aprópe de vétra; acesta consultare durá timpulu scurtu si se nascu patent'a urbariala pentru Transilvania din 21 iuniu 1854, carea la prim'a privire e atátu de unilateralu si de angusta la cadru, în câtu în dens'a — cu exceptiunea §-lui 28 nu se amintesce nemica despre urbarialitatile secuiescu; despre propriile relatiuni urbariali ce exista în facta pre fundulu regescu nu s'a facutu nici o pomenire, si astu-feliu si acesta lege octroata despu-nea despre regularea fosteloru relatiuni urbariali numai în privint'a comitatelor.

Pre temeiuu celoru premise, reuniunea noastră si-tiene de detorintia ca cu sinceritate respectuosa se spuna acea convingere a sa, cumca în Transilvania regularea definitiva a relatiuniloru urbariali si de natura asemene, pe teritoriile separate ale celoru trei natiuni partasie la constitutiune, conformu felu-riete-loru nature ale acestoru teritorie, nici prin legile octroate unilateralminte în 1854, nici prin ordinaratiunile guverniali emise dupa 1848, în fine nici prin proiectulu de lege ce s'a asternutu acum pentru regularea definitiva, nu o póte considerá de o regulare esauriata, incheiata, si carea prin urmare se decida cestiunea urbariala spre multamirea comuna; — nu o póte considerá de atare pentru ca, precum se spuse si mai nainte, regularea relatiuniloru urbariali de pre fundulu regescu nu s'a esecutatu conformu recerintieloru starii politice si diplomatice de aici, pentru ca aci nu s'au luate în socotintia gravaminele si tanguirile seculari ale romaniloru din scaunulu Talmaciului si a Saliscei; acesta stare este o rana deschisa a Transilvaniei, carea tocma asia ascépta vindecare, precum s'a vindecatu a secuiloru, foru de carea vindecare nici se póte organisarea politica a fundulu regescu ce se ascépta, — celu putienu ar promite o durata pré scurta. Dreptu aceea, caus'a acest'a merita, ma si pretinde o atentiune în specialu si o ingrigire desclinita din partea naltulu ministeriu de justitia si din a legalatiunei.

Starile urbariali de pre fundulu regescu, desclinita cele din scaunulu Talmaciului si alu Saliscei, aréta unu casu eclatantu alu relatiuniloru proprie transilvanene.

Romanii ce locuescu aici, de unu seclu si diumetate se plangu pre la autoritatile politice si pre la legalatiune ca fora de lege au fostu aruncati în starea de iobagi, în mani'a principiiloru din dreptulu sasescu. Aceste cestiuni gravaminiali apareau din candu în candu în forme schimbate si éra si despareau, une ori pausau, dar pururia traiau si reclamau cu întetire vindecare; totusi nici guvernulu nici legalatiunea nu li-a gasitu léculu.

Acum în ajunulu organisarii politice, la deciderea definitiva a causeloru urbariali, acum legalatiunea are ocaziunea bine venita, dóra ultima de care déca ar profitá, ar poté linisce spiritele turburate aloru mii de cetatieni, ar poté face se incete pentru totudeun'a cauzele esistinti ale neindestulirei. Déca nici de astadata nu va veni vindecarea, séu celu putienu cercarea ei prin desbateri seriose si meritórie si demustrarea imposibilitatii pre acesta cale: *suenirea amara despre acest'a va apesá lungu timpulu inimele cetatieniloru vatemati în sentimintele loru de dreptu, va fi neprecurmatu o materia esplodatoria data agitatiuniloru politice*, si póte se devina caus'a, ca viét'a unguresca de statu în acelu ténutu se nu ajunga nici odata la unu stadiu de reformare secura si de desvoltare liniscita. Din partea natiunei nostre calei unei atari regulari nu se va pune pedeca. Despre natiunea sasésca credemu cumca ei nu i-ar fi la placere ca, în senulu seu propriu, se-i véda si mai departe nemultamiti pre concetatiunii sei romani. Pentru ca nu sufere indoiéla cumca pretensiunile romaniloru au temeiu, precum se va vedé mai la vale. În contr'a acestor'a s'ar poté replicá cu faptele complinite prin legi constitutionalu si prin ordinaratiuni unilateralminte guverniali ce existu. Insa o legalatiune — dupa parerea noastră — nu poté urmá principiulu de guvernare alu lui Machiavell: „*Malum semel positum stet suo loco, ne inde*

magis malum eveniat“ nici celuia laltu principiu, contrariu binelui publicu care dice „*uti possidetis*“, — nu-*póte sacrificá liniscia si sentiulu de dreptu alu privatiloru, precum nici conditiunile cele mai vitali ale consolidarii interne de statu, ci fatia cu o costiune fia cátu de delicata cauta se remana la nivelulu misiunii sale; altminte ar infacisiá unu sintonu de astu-feliu de slabitiune, a careia danna morala ar fi neprecalculabila. Nu trebeu se considere: cum e starea actuala, ci aceea: cum s'a nascutu acesta stare? si: ore contiene ea o dreptate interna? Reuniunea noastră recunósce de demandativu de obligatiune numai acele fapte, ce le-au infintiatu faptorii constitutionalu ai legalatiunei într'u întielesulu constitutiunei, séu acele fapte ale guvernului cari nu-su contrarie constitutiunei si au produsu indestulirea respectiveloru. Representantii concetatiuniloru romani de pre fundulu regescu, interesati de a dreptulu la ocaziunea numiteloru regulari urbariali, n'au luate parte la mész'a verde de consultatiune unde se decideau cauzele loru, de cátu numai în 1848 si de la 1850 în cóci. Representantii unguresci întrebuintiau atentiune deosebita spre cauzele loru proprie, si dóra ca nestudiandu mai în adinsu relatiunile de pre fundulu regescu, n'au întielesu marea importantia a despusetiunei ce s'a facutu. Din contra natiunea sasésca, ea si-cunósce interesele din temeiu, pe tôte terenele, si le aperá prin o rara concentrare de poteri; ea la tôte ocaziunile a eserociatu pururia influentia mare, dar mai verosus pre timpulu candu éra guvernatoru baronulu Bruckenthal; incependu de la oficiolatele centralu de administratiune pana susu la cabinetulu secretu alu principelui; sasiloru prin istetia succedea a-si validitá intentiunea chiar si în legalatiune.*

Ordinaratiunile emise si legile aduse demustra apriatu, cumca interesele sasesci pretotindenia au fostu aperate cu multa grige. Acest'a si facta ca romanii au tanguiru seculari, este de ajunsu pentru ca se precumpenesca facia de declaratiunea simpla si resoluta a natiunei sasesci, carea dice, cumca cestiunea de care ni e vorb'a nu se póte apelá mai multu pentru ca e decisu prin ordinaratiuni, judecati si legi de mai nainte.

Caus'a urbarialitatii secuiescu anca a fostu decisa, insa întieptiunea legalatiunei a vedutu scaderi în acesta decisiune si a desbatu'to de nou, a otaritu de nou si anca spre multamirea celoru interesati.

Desbateru de nou a causii urbarialitatiloru de pre fundulu regescu o pretinde indestulirea aloru mii de cetatieni romani ce locuescu acolo, si o pretinde asisderia din mij de eau se. Reuniunea noastră crede ca-si implinesce o detorintia cetatienesca desvoltandu aceste naintea naltulu ministeriu de justitia pre bazea datelor cu deplina autenticitate, date de ale administratiunei publice, date istorice, diplomatice si legali.

(Va urmá.)

De sub *Fagulu popii* în 31. dec. 1870.

(*Urmarile triste ale imparecheriloru personale din partid'a nationala aradana*) din di in di se sentu mai multu în comitatulu întregu, cáci partid'a deakista din comitatu, observandu sfasierea si slabitiunea partidei nationale romane, fora sfiela frange pactulu, ce am fostu incheiatu si ne despóia de drepturile politice, si dispune de averea noastră materiala în interesulu magiaru. Ca se retacu cele manunte, me voui nisui numai cele mai momentóse a le insirá.

În întielesulu pactului din 1867 între deakistii magiari si partid'a nationala romana, s'a adoptatu de principiu ca diregatorii tractuali se se ié din ambele nationalitati, care principiu desi nu s'a ténutu tocmai strinsu, totusi s'a ténutu si în mai multe tracturi a comitatulu s'a esecutatu; astadi de se deschide undeva vre-o vacantia, de o suta de ori se compéta ea nationalitatii romane, nesmintitu se va implé cu unu magiaru. Astfelu s'a intemplatu cu postul de jurasore în tractulu romanescu din Radna, nude dupa ce fu destituitu jurasorulu Georgiu Papu, se inlocui prin unu magiaru cu numele *Németh*, carele si elu abusandu de oficiu, asemenea fu lipsitu si se aléa altulu ér de nationalitate magiara; acuma reposandu judele aceluasi tractu Radna, romanu de nationalitate, magiarii, în locu se reparedie nedreptatea ce ni facura, ei o mai ingrosiara, alegendu si aci magiaru, pre Balász Mathé, carele nu scie nici vóbi nici scrie romanesc. Prin urmare, noi

romanii aradani am ajunsu in dog'a fratiloru din Bihoru! Poporulu nostru se nu se p^ota intielege cu judecatoriu si ocaruitoriu seu, de c^utu prin *talmaci*! Acest'a e liberalismulu, astfelu e dreptatea magiara!! Dapoi ce se mai vedi, s'au aflatu si dintre diregatorii romani cari votara pentru magiariulu Balasz, contra romanulu Stefanu Novauc, uitandu-si, vai de ei, c^u densii cu voturi romane s'au alesu de diregatorii comitateusi, si ca — *hodie mihi, cras tibi!*

Neavendu comitatulu nostru localitate pentru tribunalu si archivulu actelor, la o decisiune a comitetulu comitatensu, pe calea repartitiunei s'au incasatu de la comune apr^ope 80,000 fl. v. a. de sine intielegendu se, c^u sum'a acest'a in mai mare parte de la comunele romane, c^uci domniele cele guresie numai cu c^uteva sututia au contribuit; apoi edificandu-se localitate, in recunoscintia catra poporulu romanu s'a seputa pe frontispitiulu ei inscriptiune numai magiara, *er* intrebanduse ocaruitoriu comitatensu, c^u — de ce nu s'a pusu si inscriptiune romana? — a respunsu, *c^u limb'a statulu e unica cea magiara!* Ce idee falsa si retacita, ca si candu statulu din a sa magiara punga ar fi claditu acestu edificiu, si ca si candu romanii n'ar locuf pe pamentulu statulu cu limb'a loru romana! Ore cine compune statulu, nu cele sies? natiuni ce locuescu in patria comuna? Si ore interesele acestoru siese natiuni, precum, interesele nationale, religionarie, spirituali si materiale, nu sunt interesele patriei seu a statulu?! Ore patriotismulu adevratu nu consiste in spriginirea si inaintarea intereselor acestoru popora in mesura egala?? Insa in dar li vei vorbi magiariloru de aceste adevaturi sante, c^uci nu vreu se auda de ele, nici se le intielega, ametiti fiindu de orgoliulu loru nationalu si de supremati'a sustienuta cu fortia. Ce inca se mai vedi! Guvernulu prin legea cea noua voindu a organisa judetiele, a provocatu universitatea comitatulu a se pronuncia, de voesce a da localitatea noua pe s^ema tribunalulu de statu? La acest'a comitetulu comitatensu, — fora a intreb^a comunele contribut^orie, — la edificare, respunde c^u *este gata a da localitatea statulu fora nici o indemnizare*, puru numai din *patriotismulu loru*; si de orece de tribunalulu acesta se va tin^e si orasilu Aradulu nici de la acest'a nu pretinde nici o recompensa. E^ta vedi asi^a dispunu domnii magiari de punga poporulu romanu pentru scopurile lor, ca si candu romanii ar fi sclavii lor. Dumelor, fiindu mari, adeca isteti politici, causele acestea totudeun'a le lasa pe diu'a din urma a adunariloru, candu reprezentantii romani, din caus'a seraciei loru indepartandu-se, nu-su de fatia ca se impedece astfelu de dispusitiuni, s^eu — se proteste.

Dar se mergemu mai departe. Domnii nostri magiari infintiandu o casa de pastrare comitatensa cu locuinti'a in Aradu, ca se p^ota c^utu mai mare capitalu coadun^a in trens'a, in congregatiunea din 2 ianuariu 1871. adusera o decisiune, — vedi bine — *er* in siedinti'a ultima, — ca t^ote comunele se fia indetorite pe viitoru diumetate din banii orfanali a-i eloc^a in cas'a de pastrare comitatensa. E^ta unu nou medilocu de a se inavutⁱ ei cu banii nostri! c^uci pe candu abi^a unii dintre romani, cu mare greutate vor capet^a vre o sututia pe camota, cu partea cea mai mare a baniloru se vor adap^a magiarii si asecli lor. E^ta cum ne despo^ara si de uniculu medilocu d'a ne ajutor^a noi insi-ne cu banii nostri! Si cui avemu se le multiamimu t^ote aceste rele si necasuri, dec^utu conducatoriloru nostri nationali, cari prin atacurile si certele loru personali neintrorupte casiuar^a disgustulu si amortirea partidei nationale, prin ce magiarii incuragiandu-se dispunu acuma de noi si de averea n^ostra dupa draga voi'a lor, si noi n'avemu dec^utu a ne supune decretelor lor pseudo-constitutionale. Me i^eu fiorile de m^orte candu cugetu la viitorulu nostru; ce va se se al^ega de noi, deca impregiurările de acuma fatale pentru noi, vor dur^a indelungatu?! Ce va fi de noi, deca inca legea organisiarii municipielor comitatense si cea a comunelor ce tocmai jace pre mes'a legislatiunei, se va pune in vietia, si vor incatusi^a poporulu nostru in ghiarele de feru ale voturilor virile?! Cum vom pot^e se astemper^amu noi asprimea legei, si se resistemu cu barbatia romana contra atacuriloru si mai efronte, si mai maestreite? — deca n'avemu partida, n'avemu o falance bine organisata si inchezata, carea se

incre diu'a-n^optea spre a afl^a mesur'le recerute pentru alegerea reprezentantiloru romani in municipiele comitatense si pentru paralisarea vicleniloru contrariloru nostri la organisiarea comunelor!

Deci, amati frati romani din comitatulu Aradulu! Or'a a unspradiceea a batutu; se ne gandimu, cum se esimu din omorit^ori'a stare; grabiti a alerg^a la Aradu pe diu'a de 26 ianuariu st. nou, candu si asi^a fiindu balulu teneriloru in folosulu nationalu, suntemu pofiti acolo din t^ote part'le; se ne adun^amu deci c^utu mai numerosi si se cant^amu ocaziune de a ne intielege, c^u — *ce e de facutu?* C^uci asi^a desolati, parasitu de noi insi-ne, nu mai potemu reman^e. Cine mai p^ote privi cu nepasare si fora se-lu mustru cugetulu romanu, cum o mana de omeni dispune de noi ca de o turma de vite — cum buna ora in locuri strategice pentru caus'a n^ostra ei cu fortia si volnicia si-baga influinti'a lor nemorala si ocupa terenulu; cum d. e. pusera notariu in Chisineu si mai de unadi jude comunalu in Siria; cum ei persecuta cu t^ote medil^ocele pre omeni nostri cei de omenia si spriginescu si redica pre cei afurisiti in sinulu nostru; cu unu cuventu: cum si-punu t^ote silintiele de a ne demoralisa si sfasi^a, pentru a ne face nepotintiosi de lupta si resistintia.

Deci inca odata strigu si provocu: se ne adun^amu, se ne impreun^amu, se ne apuc^amu de lucru! — *Fabriciu.*

In cottulu Uned^orei, la finea anulu 1870.

(*Sc^olele n^ostre confesionale*) Cestiunea sc^oleloru n^ostre confesionale in cercuri private si oficiose este si a fostu la ordinea dilei; este neincungiurata lipsa a ne interes^a de ac^osta cestiune pana va palpai in noi pulsulu de vietia naturala si nationala. Ca se descriu onoratulu publicu in colorii chiare starea sc^oleloru n^ostre din comitatulu Uned^orei, din acestu cottu indesatu de romani, ar trebⁱ se depingu o ic^ona trista; asi trebⁱ se descriu nefavorabilu multe pers^one, stimate si considerate de publiculu nostru ca unele cari se interes^a de sc^olele n^ostre, — in realitate insa sunt departe de implinirea misiunei lor, ba unele lucrandu in interesulu lor personalu, si spre pagub'a n^ostra nationala, chiar in fav^orea contrariloru nostri.

Dar nevoindu a le aret^a in publicu, voi descrie in scurte cuvinte, in generalu starea sc^oleloru n^ostre confesionale.

I: Ungaria si Banatu sc^olele n^ostre au fostu organ^ate in unele locuri nainte de 1848, in Trnnia se scie, c^u numai dupa 1848 in c^oce s'au infintiatu sc^olele n^ostre, si asi^a in timpu do 20 de ani s'a creatu ceea ce vedemu astadi.

Inaintarea sc^oleloru n^ostre in primii ani, avemu a o multiamⁱ energiosiloru barbatu, at^utu nationali, cari lucrau in numele biserice, c^utu si amplotiloru politici, cari au implinitu cu acurat^eta ordinationele emise in causele scolare. Deca noroculu a favoritu c^ute unu cercu a av^e c^ute unu amplotu romanu, cu adeverate sentieminte nationale, acolo urnele faptelor binevoit^orie ale acelor'a le mai vedemu si astadi stralucindu. —

De la intrarea in epoch'a constitutionala, s^eu mai bine diu a dualismulu, sc^olele n^ostre inaint^eza inaintarea *racului*. Pentru ce?

Poporulu nostru, fiindu incungiuratu de apostoli mincinosi, cari nu cauta interesulu comunu ci alu lor propriu, este sedusu si sc^olele n^ostre in cottulu Uned^orei nu potu inaint^a. Acest'a se p^ote ved^e si de acolo c^u de la anulu 1861 in c^oce pre putiene sc^ole s'au re licatu de nou, — numerulu acelor'a in^a, cari s'au desfiintiatu din cele ce existau, trece in diecimi. E^ta in genere starea tractelor singularie:

1. De tractulu *Devei* nu potu dice nici unu bine, c^uci invetatorii aici sunt *rari* si r eu platiti. In Deva, in capital'a comitatulu, salariulu invetatoriulu nu e mai mare dec^utu 140 ori 150 fl. pre anu, cu t^ote maruntisurile la olalta. P^ote vietui unu omu cu familia cu at^ua? Ce mesuri s'au luat de catra comitetulu parochialu in caus'a acest'a? Acestu comitetu consta din cele mai luminate capete si de la cari asc^epta intregu publiculu romanu din cottu o fapta demna de imitatu. Ce a facutu?? Nimicu! si era nimicu!!

2. In tractele *Hondolului* si *Sacarambulu*, comunele ce si-au avutu sc^olele lor, le au si in presentu; dar pentru putientulu salariu, ce este in acele comune nu potu a se sustien^e invetatorii apti, — si acestu putientu salariu in-

vetatoriulu debue se-lu sc^ota cu esecutori am-blandu de la usia la usia.

3. Cum stau trebile in tractatulu *Hatiegului*, — acolo ar debui, ca oficialii romani politici se dee unu raportu specificatu despre starea sc^oleloru, — firesee nu ca amplotii ei ca Romani; — ii provocu pe ei, pentru ca cunosc^e lucrulu c^uci au staruitu a se redica sc^ole, a se edifica biserici, si totu ei ni vor pot^e spune si caus'a, din care de odata a stagnatu t^ota activitatea in ac^osta privintia.

4. Tractulu *DOBRII*, ce serv^a de modelu, avendu fie-care comuna sc^ola s'a propria seu filia -- astadi incepe a da inderetu si de nu se vor lu^a mesuri mai energice din partea autoritatiloru n^ostre scolare ca se se impedece reulu, tractulu acest'a nu se va deosebⁱ de tractulu Ilici — despre carele va urm^a mai la vale. —

Despre sc^ola din Dobra si fundatiunea ei tacu toti tacerea pescelui, pare c^u nici nu mai este nime, care se scrie ceva despre starea ei, pare c^u a amortitu totu simtiulu nationalu din acelu tractu! mai alesu acum, candu comuna are invetatoriu dupa dorire, chiar din sinulu seu. —

Despre edificiulu scolaru, scimu at^ua, c^u are d^oua incaperi pentru 3 clase. Suntemu curiosi a act, cum propunu invetatorii lectiunenele, — aici se p^ote bine aplic^a 3 bani in d^oua pungi. — Cine se interes^a de acestu acadie-mentu?! Atragemu atentiunea celoru competentⁱ a supr'a acestei sc^ole. —

5. Tractulu *Ilici*, e d^ora celu mai nefericitu in asta privintia. Acolo preotii in unele comune au inceputu a semen^a neghin'a neintielegerii si a vietui cu invetatorii in cea mai mare discordia. Ei se silescu din t^ote poterile a se delatur^a invetatorii, ca se ocupe ei insisi postulu lor, seu ca se fia inlocuiti cu alti invetatorii, aplecati de a-si impartⁱ miserabilulu salariu cu preotii in d^oua; astfelu miciorarea platiloru invetatoresci, sc^oterea din postu a invetatoriloru seu stramutarile erau at^utu de tare la ordinea dilei, in^oat^u comunitatile alegeau invetatorii in fiecare anu, de odata cu jitarii si alti servitori comunali; in unele comune tragea preotulu salariulu invetatorescu, tiena c^ute unu slugulit^a, pre care-lu tramitea in sc^ola cu copiii; in unele comune nu er^a de locu invetatoriu; — si nici chiar in opidulu Ilici nu este invetatoriu, carele se fia de 3, 4, ori de 2 ani acolo. Acestu tractu mare, fiindu impartitu in d^oue cercuri politice, intr'unu cercu e amplotiatu politicu unu romanu, carele a staruitu a se edifica biserici si sc^ole. Luptele acestuia pana la redicarea acelor'a, este o istoria, — si candu le istoriscescu singuru, spunendu c^u tocmai cei ce ar fi debuitu se aiba mai mare interesu de sc^ola si biserica, nici c^u li pas^a de nimicu, — te prinde mirarea. In cela laltu cercu e amplotiatu unu magiaru seu germanu. Acestu politicu se interes^a f^orte de ruinarea sc^oleloru n^ostre confesionale, lucra de dragulu voiei lui cu unu notariu romanu a sterpi sc^olele n^ostre confesionale t^ote, c^ute existu — de aceea pana acum nici intr'o comuna nu s'a inceputu sc^ola — si ale preface in scoli comunale. Domniile loru ordina judiloru se nu plat^esca salariile invetatoriloru, nici se tiena sc^ola, pana nu va organisa cerculu cu scoli comunale. De unde ac^osta potere? Cu de a buna s^ema de acolo, c^uci vede, c^u cu scoli confesionale si cu inspectiunea de acum poporulu nu are nici unu folosu, si din acest'a i s'a datu ocaziune bine venita a pescuⁱ dupa placu, recomandandu-se autoritatiloru, cari remuner^eza asemene fapte.

Am diu c^u nu descriu pers^one, c^uci nu voiescu a face causa personala. Me temu in^a, c^u si prin ac^osta ic^ona despre sc^olele din Uned^ora multi se vor indign^a. Dar ce se faci? Candu vedi, c^u te cuptusiescu altii, esti fortiatu a reclam^a in publicu dupa ajutoriu si dupa ajutoriu c^utu mai curendu, ca se nu fi suprinsu cu amplotirii ca cei din tractulu Ilici, c^uci atunci va fi pre tardiu. Astfelu stau sc^olele n^ostre confesionale in cottulu Uned^orei, in acestu cottu, unde se falescu romanii cu 180.000 de suflete; dar nimenca nu se pre ind^emn^a a spune publiculu c^u avem^a at^utea scoli, at^uti invetatorii, seu c^u de la anulu 1861 s'ar fi inmultitu sc^olele. D^aca se va afl^a cineva a demustr^a, c^u aceste sⁱre nu-su adeverate, atunci asi fi silitu a replic^a specificandu fiecare comuna ori tractu dimpreuna cu intemparile triste pentru noi, si pagubit^orie pentru poporu. Cei ce sunt in placut'a pozitⁱune de a fi

conducatorii sc^oleloru n^ostre confesionale, se caute mai curendu a insufletⁱ pre crestini nostri pentru sc^ole confesionale, a nu se las^a sedusi de straini, ce cauta ruinarea n^ostra, c^uci pe conducatori va cad^e rusinea c^u au lasatu se intre lupii in turm'a lor. Inspectorii guvernului ambla prin sate. Unde sunt ai nostri diecesani si chiar metropolitani? Pana acestia nu vor plec^a din satu in satu se dee facia cu poporulu, nu facemu nici o tr^eba. Ing.igiti deci de omeni, cari se caute de sc^ole!

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetatorescu la sc^ola confes. gr. or. rom. din comun'a *Jersigu*, cottulu Carasiului, pptulu Jebelulu', se scrie concursu pana in ultima Ianuariu 1871 v. — Emolumintele: in bani 60 fl. v. a., 10 meti grau, 10 meti cucurudiu, 50 lb. clisa, 50 lb. sare, 11 lb lumini, 8 orgii de lemne, pentru incalditulu sc^olei 15 fl., 2 jugere de pamentu, cortelu liberu cu 1/2 jugeru de gradina. — Doritorii de a ocup^a postulu acest'a, sunt avisati a-si tramite recursele instruate in sensulu Statulu org. si adresate Comitetulu parochialu catra Oficiulu protopresviteralu in Buziasiu.

In contielegere cu Comit. parochialu.
Ales. Joannovicu, m. p.
ppteru.

Concursu

In comuna *Usdinu* regimt. germ. banat. de granitia, protopresviteratulu Panciovei, se poftesce unu capelanu, pe langa atrei'a parte din totu venitulu parochialu.

Doritorii de a acup^a acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele lor instruate conformu Statulu organicu, pana in 24 Ianuariu v. a. c. catra Dlu protopresb. Simeonu Dimotroviciu in Panciova.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

Concursu

Pentru implinirea postulu de adjunctu invetatorescu din comun'a *Agadiciu*, protopresbiteratulu Oravitii, comitatulu Carasiului, impreunatu cu urmat^oriele emolumente: 47 fl. 25 cr. v. a.; diumetate magia de lardu; 25 lb. de sare; 12 1/2 lb. de lumini; 7 1/2 meti de grau; 7 1/2 meti de cucurudiu; 1 jugeru si 100 p stangeni de pamentu, cortelu liberu si 6 orgii de lemne. Doritorii de a ocup^a acestu postu se si tramita recursele lor instruite in sensulu statulu organicu pana in 17 ianuariu 1871 st. v. catra rss. dnu protopopu *Jacobi Popovicu* in Oravitia.

Agadiciu, 3 ian. 1871.
Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea:
Jacobi Popovicu m. p.
protopresbiteru.

2-3

Concursu

Pentru implinirea postulu de adjunctu invetatorescu in Comuna *Maidanu*, protopresbiteratulu Oravitii, comitatulu Carasiului, cu care e impreunatu unu Salariu anualu de 42 fl. v. a. in bani gata, 1/2 maja de lardu, 1/2 maja de sare, 11 1/2 lb. de lumini, 15 meti de cucurudiu, 2 orgii de lemne, 1 jugeru si 200 stangeni de pamentu si cortelu liberu. Doritorii de a dobendⁱ acestu postu se-si tramita. Recursele lor instruite in sensulu statulu org. pana in 15 Ianuarie a. c. st. v. catra rss. d protopopu *Jacobi Popovitu* in Oravitia.

Maidanu, 30 dec. v. 1870.
Comitetulu parochialu.
Cu scirea mea: *Jac. Popovicu*, m. p.
protopresbiteru.

3-3

Concursu.

Statiunea invetator^orescu din *Barra* (comitatulu Carasiu, protopresviteratulu Lipovei), cu l^efa anualu 105 fl. v. a. 20 de meti de cucurudiu, 20 de meti de grau, 100 lb. de lardu (clisa), 100 lb. de sare, 15 lb. de lumini, 10 stangeni de lemne, 3 jugere de pamentu si cortelu liberu, — prin repausarea invetatoriulu de pana aci devenindu vacanta, doritorii de a o dobandⁱ sunt avisati, Recursele instruate in sensulu statulu organicu si adresate comitetulu parochialu, se le ast^erna pana in 14 fauru 1871 calendaru vechiu Dlui protopresbiteru *Joane Tieranu*, in Lipova.

Barra, in 28 dec. v. 1870.
Comitetulu parochialu.

3-3

O depesia tocmai sosita din Bordeaux
anuncia despre o erumpere ma
victorioasa la Paris alalta ieri
manda lui Vinov

absiu.